

Finansdepartementet
Postboks 8009 Dep.
0030 Oslo
postmottak@fin.dep.no

21. april 2017

Deres ref.: 16/3651

Høringsinnspill – Forslag til forskriftsbestemmelser om aksjesparekonto

Det vises til høringsbrev der høringsfristen til forslag til forskriftsbestemmelse om aksjesparekonto («**Forslaget**») er satt til 12. mai 2017.

Deloitte Advokatfirma AS («**Deloitte**») ønsker å knytte noen kommentarer til forslag til forskriftsbestemmelser, enkelte av presiseringene som fremgår av høringsnotatet samt enkelte andre forhold knyttet til lovbestemmelsen.

1. Kommentarer til forslag til forskriftsbestemmelser

1.1. Innledning

Forslaget til forskriftsbestemmelser regulerer i hovedsak en del praktiske forhold knyttet til aksjesparekonto samt ønsket beskyttelsesgrad av kontohavere. Dette har en side mot det mer finansforetaksregulatoriske som Deloitte ikke ønsker å knytte noen kommentarer til. Våre kommentarer vil i hovedsak rette seg mot de skatterettslige aspektene ved disse reglene.

1.2. Behov for presisering av «hjemmehørende»-begrepet i § 10-21-1 annet ledd.

I forslag til § 10-21-1 annet ledd utvides regelen til å omfatte nærmere bestemte finansforetak som er «*hjemmehørende innenfor EØS*». Det er ikke klart om «hjemmehørende»-begrepet viser til skattemessig hjemmehørende etter internretten i den annen stat, eller «hjemmehørende»-begrepet som følger av EØS-avtalen artikkel 34. Sistnevnte begrep vil sørge for at Norges forpliktelser etter EØS-avtalen etterleves, mens førstnevnte begrep vil kunne skape situasjoner hvor en rettighetshaver etter EØS-retten likevel ikke omfattes av reglene begrunnet skattemessig hjemmehørighet i en tredjestat. Det er et behov for å få avklart dette.

1.3. Konsekvenser av samling av kontoer hos samme tilbyder

Det følger av høringsnotatet avsnitt 5.1 første spalte at det bare er mulig å ha en aksjesparekonto hos samme tilbyder. Siden dette er en begrensning bør dette også fremgå av forskriftsbestemmelsen. Et spørsmål som har dukket opp i klientsamtaler, er konsekvensen av at en aksjesparekonto overføres til en tilbyder hvor det allerede foreligger en aksjesparekonto. Det er mulig å tenke seg to løsninger; (i) kontoene slås sammen og (ii) kontoene eksisterer side om side. Praktiske og ressursmessige hensyn tilsier at det første alternativ velges, mens ønske om mest mulig konkurranse og et effektivt flyttemarked tilsier at det andre alternativ velges, eventuelt at kontohaver får valget. Dette bør reguleres i forskrift.

1.4. Deling og delvis flytting

Forskriftsbestemmelsen åpner kun for flytting av hele beholdningen, men det bes i høringsnotatet om innspill om det bør være adgang til delvis flytting av beholdningen. Deloitte mener at regelverket bør åpne for delvis flytting da dette vil kunne gi kunden mulighet til å velge hvilke investeringstyper som skal legges hos den enkelte tilbyder uten først å måtte realisere deler av porteføljen. Dette typisk fordi man ser at enkelte tilbydere er bedre/billigere på enkelte typer investeringer mens andre tilbydere har sin beste kompetanse/pris på andre typer investeringer. Slik forslag til regelverk er utformet vil en slik delvis flytting måtte gjøres ved å selge aksjene mv., ta ut vederlaget av aksjesparekontoen, etablere ny aksjesparekonto hvor vederlaget skytes inn og de solgte aksjene mv. kjøpes tilbake. Det vil ikke oppstå beskatning såfremt tidligere innskudd på aksjesparekontoen overstiger vederlaget.

Ovennevnte fremgangsmåte virker tungvint og ressurskrevende. Det vil også kunne være hemmende for konkurransen mellom ulike tilbydere samt ønsket om et effektivt flyttemarked. Dette kan man få til ved å stryke ordet «alle» i § 10-21-5 første setning.

Ved en slik regel vil det oppstå et behov for å fordele skatteposisjonene knyttet til aksjesparekontoen (innskudd og ubenyttet skjermingsfradrag). Siden midlene på aksjesparekontoen er likvide (lett å verdsette), mener Deloitte at regelen i så fall bør være at skatteposisjonene fordeles basert på virkelig verdi av beholdningen som beholdes og av beholdningen som flyttes.

2. Kommentarer til presiseringer

2.1. Hjemmehørendebegrepet

Det følger av skatteloven § 10-21 at midlene på aksjesparekontoen bare kan benyttes til å investere «i *børsnoterte aksjer i selskap hjemmehørende i EØS og andeler i aksjefond hjemmehørende i EØS*». Verken lovteksten eller forarbeidene presiserer hvorvidt det er det selskapsrettslige eller skatterettslige hjemmehørendebegrepet som skal legges til grunn ved vurderingen. Deloitte mener at dette bør presiseres nærmere, jf. kommentaren under punkt 1.2 ovenfor. For EØS-baserte aksjefond som er transparente, tilsier EØS-retten at selskapsrettslig tilknytning til EØS-området bør være tilstrekkelig, jf. Finansdepartementets uttalelse om § 2-38: Fritaksmetoden - utenlandske selskap avgitt 19.03.2015.

2.2. Aksjefond

Det følger av § 10-21 annet ledd at verdipapirfond som omfattes av ordningen er aksjefond med mer enn 80 prosent aksjeandel ved inntektsårets begynnelse. I høringsnotatet står det at «*det avgjørende vil være om vilkårene er oppfylt på investeringstidspunktet eller på tidspunktet de benyttes som innskudd på aksjesparekontoen*». Det er uklart om reglene setter et forbud mot å investere i et aksjefond som blir etablert samme år som investeringene gjøres. For slike verdipapirfond må målingen av aksjeandel foretas på slutten av året, jf. skatteloven § 10-20 fjerde ledd annet punktum. Dette forbudet bør i så fall presiseres i bestemmelsen.

En slik regel vil imidlertid være uheldig for tilbydere av verdipapirfond, som vil miste en viktig investorgruppe i verdipapirfondets kritiske oppstartsår. Alternative løsninger er at aksjeandelen enten beregnes basert på verdiene ved utgangen av inntektsåret eller året etter investeringsåret. Førstnevnte tidspunkt vil likestille investeringer som gjøres gjennom aksjesparekontoen og investeringer som gjøres utenfor. Siden kontohaver vil være klar over risikoen for at verdipapirfondet ved målingstidspunktet ikke oppfyller kravene som oppstilles for å være et aksjefond etter § 10-21, kan det lages en regel om at andelen i verdipapirfondet må selges innen en måned etter dette tidspunktet.

2.3. Endret status - aksjefond

Av forarbeidene og høringsnotatet fremgår det at endret klassifikasjon av aksjefond ikke skal medføre at andelene må tas ut av aksjesparekontoen, selv om de på grunn av endringer etter investeringstidspunktet ikke lenger oppfyller vilkårene i bestemmelsen. En slik regel fremstår som hensiktsmessig etter Deloitte's syn da dette vil være praktisk og forutsigbart både for kontohaver og kontotilbyder. Løsningen avviker fra det som er foreslått i avsnitt 2.2 ovenfor, men det er gode grunner til å behandle disse tilfellene forskjellig. Ved investering i nyetablerte fond tar kontohaver en bevisst risiko, mens i øvrige tilfeller vil endringen normalt ligge utenfor kontohavers kontroll.

Et spørsmål er hvordan den skattemessige behandlingen av gevinster på andeler i verdipapirfond som endrer status fra aksjefond til såkalte kombinasjons- eller rentefond. Dette må også ses i sammenheng med hvordan utdelinger fra verdipapirfond som endrer status fra aksjefond til såkalte kombinasjons- eller rentefond skal behandles skattemessig. Den mest praktiske løsningen for begge spørsmålene vil være å legge opprinnelig klassifikasjon til grunn for den skattemessige behandlingen (dvs. aksjefond). En annen løsning er å la den endrede klassifikasjonen være avgjørende for beskatningen, da dette gir likest skattemessig behandling av gevinster/utdelinger uavhengig av om du eier andeler i verdipapirfond direkte eller gjennom aksjesparekonto.

Deloitte mener at opprinnelig klassifikasjon av verdipapirfondet bør være avgjørende for beskatningen av utdelinger og at dette presiseres i lovteksten. Den motsatte løsningen vil kunne skape betydelige praktiske problemer for tilbydere, særlig der hvor investeringene har skjedd i EØS-baserte verdipapirfond som ikke er underlagt tilsvarende rapporteringsforpliktelser som norske verdipapirfond.

2.4. Skjerming

Det følger av skatteloven § 10-21 femte ledd femte punktum at skjermingsgrunnlaget skal settes til kontohavers laveste innskudd på kontoen i løpet av inntektsåret. En slik regel er uheldig av flere grunner. Den første er at regelen skaper innlåsingeffekter. Videre vil regelen være uheldig for såkalt løpende aksjesparing hvor et månedlig beløp betales inn på aksjesparekontoen. Effekten av dette blir at januarinnskuddet blir avgjørende for årets skjerming, noe som vil kunne motvirke ordningen. En annen ting er at for kunden kan det være hensiktsmessig å benytte utbetalingen av feriepengene (juni) eller desemberavlønningen (halv skatt) som innskudd og disse vil da normalt være de største innskuddene i løpet av et år. Det er uheldig at disse da ikke skal medtas i skjermingsgrunnlaget da slik sparing må anses som legitime. I tillegg er aksjesparekontoen ikke rentebærende, noe som også vil motvirke slike tilpasninger.

Deloitte er derfor av den oppfatning at samtlige innskudd i løpet av året skal kunne medtas i skjermingsgrunnlaget da risikoen for uønskede tilpasninger må anses som liten. Eventuelle uønskede skattemessige tilpasninger bør i stedet imøtegås ved hjelp av den ulovfestede gjennomskjæringsregelen. Dersom man er av den oppfatning at man må regulere/straffe uønskede tilpasninger vil i alle fall et vektet gjennomsnitt over hele året være et mer rettferdig alternativ.

3. Øvrige kommentarer

3.1. Tilbyders kompetanse og opplysningsplikt

I forslag til forslag § 10-21-2 ilegges tilbyder en plikt til å gi kunden opplysninger om relevante skatteregler. Av høringsnotatets punkt 3.4 fremgår det at denneplikten innebærer at tilbyder er forpliktet til å gi kunden bl.a. nødvendig informasjon om «hvordan skattereglene virker».

Dette kan fortolkes dithen at tilbyder i realiteten forpliktes til å inneha den nødvendige kompetansen til å opptre som en skatterådgiver ovenfor kunden og samtidig til å faktisk opptre som dette. Dette mener Deloitte er uheldig både for tilbyder og for kunden.

I forhold til tilbyder er dette uheldig ved at de pålegges et uforholdsmessig stor ansvar for skattemessig behandling av kundens investeringer, og da særlig med tanke på at aktuelle skatteregler er kompliserte og kan gi store variasjoner avhengig av individuelle forhold. For kunden er det også uheldig at tilbyder da skal opptre både som selger av sine produkter og som rådgiver i forhold til skattemessige forhold.

Deloitte antar at lovgivers intensjon har vært å pålegge tilbyder en plikt til å gi generell informasjon, men ikke nødvendigvis konkret informasjon om hvordan reglene virker. For å sikre forutberegnelighet for tilbydere bør dette klargjøres.

3.2. Kontoens markedsverdi (formuesverdi) ved årsskiftet

Det fremgår av forslag til forskrift § 10-21-4 av tilbyder skal oppgi kontoens markedsverdi ved årsskiftet.

I forhold til formuesbeskatningen skal børsnoterte aksjer verdsettes i alminnelighet til 90 % av kursverdien 1. januar i skattefastsettingsåret. Andeler i verdipapirfond verdsettes til andelsverdien 1. januar i skattefastsettingsåret, mens aksjeandelen i verdipapirfondet verdsettes til 90 % av aksjeandelens verdi.

Deloitte mener verdsettelsen av en aksjesparekonto bør tilsvare verdsettelse av eiendelene direkte og ber om at dette presiseres. Legges dette til grunn vil det da være mer hensiktsmessig at rapporteringen samsvarer med verdsettelsesreglene i skatteloven § kapittel 4, herunder særlig § 4-12 og at denne forskriftens § 10-21-4 endres til å reflektere dette.

3.3. Overgangsregler

I forarbeidene ble det lagt opp til en overgangsregel som skulle vare ut 2017. I høringsnotatet åpnes det imidlertid for å utvide overgangsregelen, og det er blitt bedt om innspill i denne forbindelse. Da det legges opp til at dette skal være en ordning som skal eksistere mange tiår frem i tid, er det viktig at ordningen får en bredest mulig tilslutning. Det vil ta tid å markedsføre og gjøre kundene klar over disse nye reglene. En kort overgangsregel vil kunne skape en pressituasjon for mulige kontohavere, som kan virke uheldig for en ordning som blant annet er ment å flytte privatpersoners sparing fra bolig til børsnoterte selskaper mv. For å unngå alle disse uheldige konsekvensene foreslår Deloitte at overgangsregelen utvides, slik at den også vil omfatte hele 2018.

3.4. Kildeskatt i utlandet

Kontohavere som investerer i EØS-baserte aksjer og andeler, kan bli pliktig til å svare kildeskatt e.l. på gevinst ved salg av aksjer eller andeler. Det vil således skje en dobbeltbeskatning som ved direkte investering vil bli forhindret ved hjelp av kreditfradragreglene, se skatteloven §§ 16-20 flg. Dette kan forhindres med et enkelt grep for aksjer mv. på aksjesparekonto ved å øke innskuddet på aksjesparekontoen tilsvarende endelig betalt utenlandsk skatt. Dersom det foreligger en skatteavtale må økningen av tilskuddet begrenses til den beskatningsrett som følger av skatteavtalen i tråd med det som er vanlig etter kreditfradragreglene. Dette bør reguleres i loven.

3.5. Utflytting til utlandet

I forarbeidene til § 10-21 heter det at departementet vil vurdere behovet for beskatning av kontoen hvis kontohaveren flytter fra Norge. Forslag til forskrift legger opp til at tilbyder av aksjesparekonto skal blant annet innrapportere skattepliktige uttak på kontoen i løpet av skatteleggingsperioden, se forslag til forskrift § 10-21-4 bokstav g. Det er derfor behov for å avklare om flytting medfører utflyttingsskatt etter skatteloven § 10-70. Realisasjon av aksjer mv. på aksjesparekonto er ikke en skatteutløsende begivenhet. Systemhensyn tilsier dermed at utflytting ikke kan gjøre en ellers skattefri begivenhet skattepliktig, da utflyttingsskattereglene kun er ment til å supplere realisasjonsreglene. Videre vil ikke den skatteutløsende begivenhet, opphør av aksjesparekonto, omfattes av alternativene i

§ 10-70 annet ledd. Det korrekte må derfor være at tilbydere ikke er forpliktet til å inngi opplysninger i forbindelse med flytting da dette ikke er en skatteutløsende begivenhet. Det bes om at dette bekreftes.

Med vennlig hilsen
Deloitte Advokatfirma AS

Audun Frøland
Partner / Advokat

Daniel M. H. Herde
Advokat